

โครงการไทย-เยอรมันเพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจ

ฉบับที่ # 5 เมษายน-มิถุนายน 2551

สวัสดีครับ

จดหมายข่าวฉบับนี้เป็นฉบับที่ 5 และครับ ที่เราได้นำเสนอข่าวสารและความคืบหน้าของกิจกรรมภายใต้โครงการไทย-เยอรมัน เพื่อส่งเสริม ขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจที่ GTZ ได้ดำเนินการร่วมกับ หน่วยงานของไทยทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเน้นการพัฒนาแบบบั้งบีน

ในฉบับนี้ มีเรื่องราวที่น่าสนใจที่จะเป็นประโยชน์แก่ทั้งหน่วยงานและ ผู้ประกอบการไทย อาทิ กลไกการพัฒนาที่สะอาดเพื่อส่งเสริมการใช้ พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การนำ ของเสียจากอุตสาหกรรมการเกษตรมาผลิตพลังงาน การอบรมเรื่องการ วิเคราะห์ชาตุอาหารในปัจจุบันเพื่อเพิ่มผลผลิต โครงการจัดการความ เสี่ยงในการใช้วัสดุอันตราย นอกจากนี้ GTZ ขอนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ ผู้เชี่ยวชาญจากเยอรมัน ที่หน่วยงานไทยสามารถว่าจ้างได้ในอัตราเดียวกับ ที่จ้างคนไทย

GTZ หวังว่าจดหมายข่าวฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านทุกท่าน และหากท่านต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติม ก็สามารถเข้าชมเว็บไซต์ ของโครงการ ได้ที่ www.thai-german-cooperation.info

ขอแสดงความนับถือ
เบอร์เก้น คอดท์
ผู้อำนวยการประจำประเทศไทย
สำนักงานความร่วมมือทางวิชาการของเยอรมัน

สารบัญ

- 01 | วิจิตรภัณฑ์ทุ่มทุนพัฒนาความรู้เกษตรเพื่อส่งเสริม การวิเคราะห์ชาตุอาหารในปัจจุบัน
- 02-03 | การจัดการความเสี่ยงช่วยเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs เกี่ยวกับ
- 04-05 | ศักยภาพมหาศาลในการประยัดตันทุนและสร้าง รายได้ให้แก่อุตสาหกรรมเกษตรของไทย
- 06-10 | กลไกการเงินสนับสนุนเพิ่มเติมสำหรับการใช้พลังงาน อย่างมีประสิทธิภาพและพลังงานหมุนเวียนใน อุตสาหกรรมเกษตรของไทย
- 11 | การเปลี่ยนนำเสียให้เป็นปุ๋ยด้วยกระบวนการ โป๊ಡສเซียມไฮดรอกไซด์
- 12 | GTZ, TMC และมหาวิทยาลัยร่วมกันจัดทำโครงการ “จัดทำแผนที่และจับคู่นวัตกรรมในสาขาอยุธยา อุตสาหกรรมเกษตรเป้าหมาย”
- 13 | การพัฒนาระบบรองคุณภาพ “ThaiGAP” ให้เป็นที่ยอมรับทั่วโลก
- 14-16 | การขยายการผลิตและการส่งออกกุ้งอินทรีย์ของไทย CIM - ผู้เชี่ยวชาญจากเยอรมันภายใต้องค์กรและ ระบบของประเทศไทย
- 17-18 | ข่าวสั้น
- 19 | กิจกรรม

วิจิตรภัณฑ์ทุ่มทุนพัฒนาความรู้เกษตรกรเพื่อส่งเสริมการวิเคราะห์ชาต้อาหารในใบปาล์มน้ำมัน

ช่วงฤดูกาลวิเคราะห์ชาต้อาหารในใบปาล์มน้ำมันสำหรับปี 2551 “ได้เริ่มขึ้นแล้วที่บริษัท วิจิตรภัณฑ์ปาล์มอยล์ จำกัด จังหวัดชุมพร บริษัทฯ ได้จัดการอบรมเพื่อให้ความรู้ เกี่ยวกับวิธีการเก็บตัวอย่างใบปาล์มน้ำมันแก่เกษตรกรจำนวน 5 รุ่น เมื่อวันที่ 18-22 กุมภาพันธ์ ที่ผ่านมา ที่โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มในอำเภอท่าแซะและอำเภอทุ่งคาน โดยนายมานิต วัฒนเสน ผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพรได้ให้เกียรติเป็นประธาน การอบรม ในครั้งนี้มีคณะผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นวิทยากร และมีเกษตรกร เข้ารับการอบรมทั้งสิ้น 330 คน

นอกจากเกษตรกรจะได้รับทราบถึงประโยชน์ของการวิเคราะห์ใบแล้ว ในการอบรมดังกล่าว ยังได้มีการสาธิตวิธีคัดเลือกทางใบในแปลง โดยเกษตรกรได้ทดลองคัดเลือกทางใบด้วยตนเอง และนายกฤษดา ชวนชนะนท์ กรรมการผู้จัดการบริษัท วิจิตรภัณฑ์ปาล์มอยล์ จำกัด ยังได้ให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องความสำคัญของการวิเคราะห์ชาต้อาหารในใบปาล์ม ซึ่ง จะช่วยให้เกษตรกรสามารถใส่ปุ๋ยบำรุงปาล์มน้ำมันได้ในช่วงเวลาและปริมาณที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ผลผลิตสูงสุด หลังสิ้นสุดการอบรม บริษัทฯ ได้กล่าวเชิญชวนให้เกษตรกร ส่งตัวอย่างใบปาล์มน้ำมันไปทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของบริษัท ซึ่งเกษตรกรจะได้รับทราบ ผลการทดสอบและคำแนะนำนำไปใน 1 เดือน ในปีนี้คาดว่าจะมีเกษตรกรที่สนใจส่งตัวอย่างใบปาล์มน้ำมันมาวิเคราะห์อย่างน้อย 250 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2550 ที่มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 179 ราย

ทำไมการวิเคราะห์ชาต้อาหารในใบปาล์มน้ำมันจึงมีความสำคัญมาก และ GTZ มีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้อย่างไร

เกษตรกรผู้เพาะปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่ยังใช้ปุ๋ยตามที่เคยปฏิบัติสืบต่อกันมาหรือใช้ตามเพื่อนบ้านข้างเคียง โดยยังใส่ปุ๋ยในสวนปาล์มน้อยเกินไปทำให้ได้ผลผลิตต่ำกว่าที่ควรมาก ดังนั้นการวิเคราะห์ใบจึงมีความสำคัญ เพราะจะทำให้เกษตรกรทราบว่าต้นปาล์มมีชาต้อาหารอยู่เพียงพอและเหมาะสมหรือไม่ และใส่ปุ๋ยเพิ่มเติมได้เมื่อปาล์มน้ำมันขาดชาต้อาหารหรือชาต้อาหารที่มีอยู่ไม่สมดุล ซึ่งนอกจากจะช่วยลดปัญหาการใส่ชาต้อาหารบางตัวน้อยหรือมากเกินไปแล้ว ยังเกิดผลดีจากการจัดการปุ๋ยที่เหมาะสม เพราะการใช้ปุ๋ยในจำนวนที่พอเหมาะ จะส่งผลดีโดยตรงต่อปริมาณผลปาล์มสดด้วย ในอดีตเกษตรกรมีนิยมตรวจวิเคราะห์ดินและใบพืชมากนัก เพราะผู้ให้บริการที่สามารถตรวจวิเคราะห์ดินและใบพืชได้อย่างแม่นยำและรวดเร็วังมีอยู่ไม่นานนักในประเทศไทย

การตรวจวิเคราะห์ใบเป็นกิจกรรมที่ GTZ และบริษัท วิจิตรภัณฑ์ปาล์มอยล์ จำกัด ร่วมกันดำเนินการมาตั้งแต่กลางปี 2549 ในครั้นนั้นคณะทำงานของ GTZ ได้ไปตรวจเยี่ยมและวิเคราะห์ห้องปฏิบัติการของวิจิตรภัณฑ์ซึ่งมีมูลค่า 10 ล้านบาท หลังจากนั้นทั้งสองฝ่ายได้ตกลงเห็นชอบในแผนปั้นปูรุ่งห้องปฏิบัติการที่ GTZ นำเสนอเพื่อพัฒนาห้องปฏิบัติการให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ และสามารถให้บริการได้ในอัตราค่าบริการที่ลูกค้าส่วนใหญ่สามารถจ่ายได้ GTZ มีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ดังแต่ขั้นตอนการเปิดตัวแรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น สถานีวิทยุท้องถิ่น วารสารเกษตร เป็นต้น เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของการวิเคราะห์ชาต้อาหารในใบให้แก่เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายในจังหวัดชุมพรและพื้นที่อื่นๆ ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้มีความต้องการใช้บริการวิเคราะห์ใบ โดยทาง GTZ ร่วมสนับสนุนทุนดำเนินการบางส่วน ในปัจจุบัน GTZ ได้พยายามเผยแพร่กิจกรรมนี้ไปยังจังหวัดอื่นๆ โดยเชื่อมเครือข่ายระหว่างโรงงานสกัดน้ำมันแห่งอื่นๆ กับห้องปฏิบัติการที่มีอยู่เพื่อให้สามารถให้บริการแก่เกษตรกรในพื้นที่ของโรงงานนั้นๆ ได้

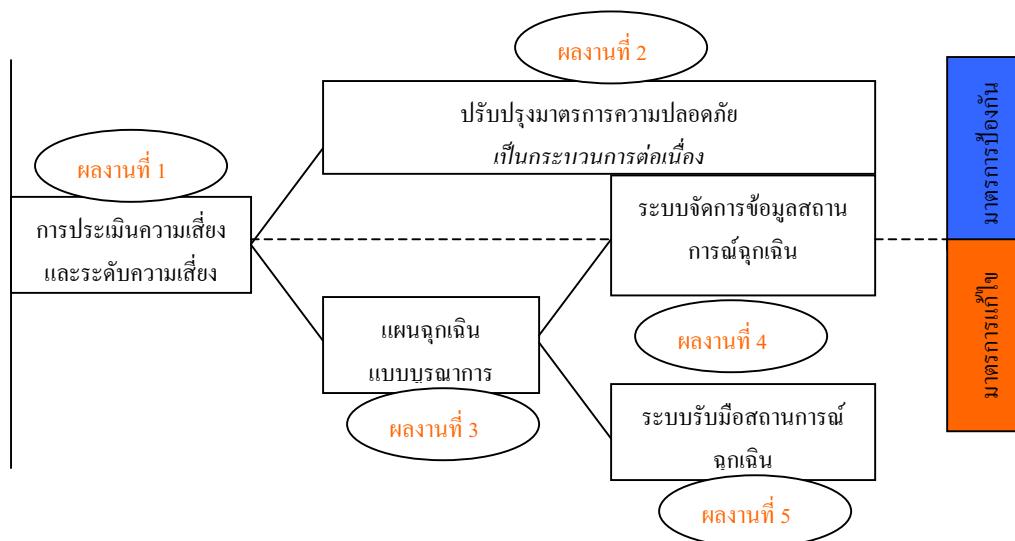

การจัดการความเสี่ยงเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs เคเม่เกษตร

ในจุดหมายข่าวฉบับที่ 3 เรายได้อ้างถึงรายงานความสามารถในการแข่งขันของโลกซึ่งให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างขีดความสามารถในการแข่งขันและระดับอาชีวอนามัย รวมทั้งความปลอดภัยในประเทศต่างๆ ประเทศไทยถูกจัดอันดับให้เป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันระดับต่ำที่สุด ดังนั้นจึงจำเป็นจะต้องแก้ไขสถานการณ์นี้ให้ดีขึ้น ด้วยเหตุนี้เองรัฐบาลไทยจึงได้ขอให้รัฐบาลเยอรมันช่วยดำเนินการโครงการนี้

โครงการจัดการความเสี่ยงในการใช้สตูอันตราย โดยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่บางปู เป็นหนึ่งในโครงการที่เชื่อมโยงโครงการต่างๆ ในสาขา ซึ่ง GTZ ได้ดำเนินงานร่วมกับนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) และกรมโรงงานอุตสาหกรรม (กรอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม ในระหว่างปี พ.ศ. 2548 - 2550 ในโรงงานเคเม่เกษตร โครงการนี้มุ่งเน้นมาตรการด้านการป้องกันและแก้ไขและได้บรรลุผลแล้ว 5 ประการคือ

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักของการจัดการความเสี่ยง

ผลงานที่ 1 - การประเมินความเสี่ยงและระดับความเสี่ยง: ซึ่งเป็นขั้นแรกของการจัดการความเสี่ยงเพื่อรับรวมชนิดของสารเคมีที่มีอยู่ มาตรการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การอพยพเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินและการดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม

ผลงานที่ 2 - ปรับปรุงมาตรการความปลอดภัย: จากผลของการประเมินและการวิเคราะห์ได้มีการปรับปรุงมาตรการความปลอดภัยเพื่อลดช่องว่างและลดความเสี่ยงในการทำงานกับสารเคมี ผลการดำเนินการนี้จัดอยู่ในหมวดมาตรการป้องกัน

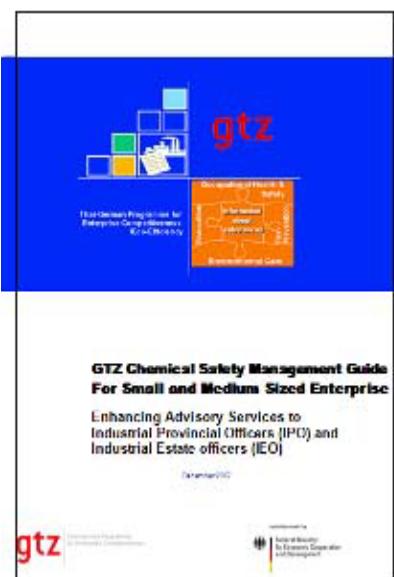
ผลงานที่ 3 - จัดทำแผนฉุกเฉินแบบบูรณาการ: จำเป็นจะต้องมีการวางแผนล่วงหน้าเพื่อให้ทราบว่าในกรณีที่ต้องทำอะไร เมื่อไร และอย่างไร หากเกิดกรณีฉุกเฉินขึ้น เพื่อลดผลกระทบจากอุบัติเหตุดังกล่าว

ผลงานที่ 4 - ระบบจัดการข้อมูลสถานการณ์ฉุกเฉิน: ผู้ที่มีหน้าที่รับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินจำเป็นจะต้องมีข้อมูลทางวิชาการว่าจะจัดการกับสารเคมีแต่ละชนิดอย่างไรในกรณีฉุกเฉิน

ผลงานที่ 5 - ระบบรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน: ต้องมีการพัฒนาระบบที่สามารถจัดการและควบคุมสถานการณ์ฉุกเฉินในนิคมอุตสาหกรรม เพื่อลดหรือหลีกเลี่ยงผลกระทบที่อาจเกิดกับประชาชน และชุมชนที่อยู่โดยรอบ ภาพด้านบนแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักของการจัดการความเสี่ยง

หลังจากดำเนินการมาได้ 24 เดือน ก็เริ่มมีผลของการดำเนินการโครงการที่สัมฤทธิ์ผลได้ทั้งในระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติ และกลุ่มเป้าหมาย แม้ว่าถ้าจะให้ดีที่สุดแล้ว ไม่ควรเกิดเหตุใดๆ ขึ้นเลย! แต่เมื่องานเข้มได้ทำให้เกิดอัคคีภัยขึ้นในบริษัทแห่งหนึ่ง พนักงานซึ่งผ่านการฝึกอบรมมาอย่างดีก็สามารถใช้ระบบดับเพลิงที่เพิ่งติดตั้งใหม่ดับเพลิงได้อย่างมีประสิทธิภาพก่อนที่เพลิงจะลุกalam ก่อนที่จะเข้าร่วมโครงการฯ บริษัทแห่งนั้นแทบจะไม่ได้มีการเตรียมพร้อมสำหรับสถานการณ์ฉุกเฉินดังกล่าวเลย เพราะไม่มีทั้งสายฉีดหรือระบบฉีดน้ำดับเพลิง อุปกรณ์ดับเพลิงที่มีอยู่ก็ล้าสมัยมาก ทั้งนี้ไม่ต้องพูดถึงโอกาสที่คุณงานและลูกค้าจะล้มละลายได้รับการประเมินจากสารเคมี

คณะกรรมการเชี่ยวชาญทั้งภายในประเทศและต่างประเทศของโครงการฯ ได้ให้บริการด้านคำปรึกษาและนำแก่บริษัทในหลายด้าน ครอบคลุมทั้งในเรื่องของอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (OHS) การป้องกันอัคคีภัย (FP) การอพยพและการดูแลสภาพแวดล้อม (EC) ซึ่งทางบริษัทได้ปฏิบัติตามโดยลำดับ และเมื่อไม่นานมานี้ บริษัทดังกล่าวได้รับคำสั่งซื้อจากบริษัทในยุโรปหลายแห่ง เหตุการณ์นี้แสดงให้เห็นว่าจากทางบริษัทจะสามารถควบคุมความสูญเสียที่ป้องกันได้แล้ว การปฏิบัติตามข้อกำหนดและเกณฑ์ความปลอดภัยระดับสากล ยังช่วยให้บริษัทได้รับการยอมรับจากตลาดต่างประเทศด้วย

ขณะนี้โครงการฯ อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านก่อนปิดโครงการ ซึ่งจะเน้นการเผยแพร่ข้อมูลประสบการณ์ และกรณีที่ประสบความสำเร็จให้แก่อุตสาหกรรมสาขาอื่นๆ ในนิคมอุตสาหกรรม 7 แห่งและสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดจำนวน 9 แห่ง ที่มีโรงงานเคมีเกษตรอยู่หนาแน่น เอกสาร “คู่มือการจัดการความปลอดภัยสารเคมีของ GTZ” ซึ่งที่ปรึกษาต่างประเทศ เป็นผู้ร่วงร่วมกับคณะกรรมการเชี่ยวชาญภายในประเทศ โดยเน้นประเด็นของการจัดการความปลอดภัยในโรงงานตามหลัก 4 ประการ คือ อาชีวอนามัยและความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การดูแลสภาพแวดล้อม และการอพยพ เอกสารนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบโรงงานของนิคมอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมจังหวัดใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการให้บริการคำปรึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการสารเคมีแก่ิวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และที่ผ่านมาการจัดการฝึกอบรมเพื่อเปิดตัวหลักสูตรและสร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบโรงงาน ซึ่งทางกรอ. จัดร่วมกับ GTZ และกนอ. ในเดือนสิงหาคม 2550 ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี การดำเนินการเช่นนี้จะช่วยพัฒนาศักยภาพและทำให้การจัดการความเสี่ยงสารเคมีในประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนไปทั่วประเทศ

การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในเวศน์: ศักยภาพมหาศาลในการประหยัดต้นทุนและสร้างรายได้ให้แก่อุตสาหกรรมเกษตรของไทย

GTZ และกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) เปิดตัวโครงการเพิ่มประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในเวศน์ด้านพลังงานในภาคอุตสาหกรรมเกษตร (E3Agro) ในเดือนกรกฎาคม 2547 และหลังจากนั้นเพียงไม่กี่สัปดาห์ ก็ได้มีการพัฒนาแนวคิดและแผนงานขึ้นมา คือ การนำของเสียปริมาณมหาศาลในอุตสาหกรรมเกษตรของไทยมาใช้ประโยชน์ โดยได้คัดเลือกปาล์มน้ำมันเป็นสาขานำร่องในช่วงปีสุดท้ายของการดำเนินงานโครงการ และได้กล่าวเป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในเวศน์โดยเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

ดร.รูดอลฟ์ ราวร์ ที่ปรึกษาอาวุโส โครงการ E3Agro ยังจำกัดว่า “ประมาณกลางปี 2547 มีโรงไฟฟ้าก้าชชีวภาพอยู่เพียงแห่งเดียวเท่านั้น โดยปล่อยก๊าซมีเทนทึ้งไปโดยเปล่าประโยชน์” แต่ในปัจจุบันมีโรงไฟฟ้าพลังชีวมวลขนาดใหญ่ที่เดินเครื่องอยู่ถึง 6 แห่ง ทำหน้าที่กำบังนำเสียและผลิตไฟฟ้าจากก๊าซมีเทนป้อนเข้าสู่ระบบสายสั้น

มาตรการรับซื้อไฟฟ้าที่แพงกว่าราคาไฟฟ้าฐาน (Feed-in-tariff) นับว่ามีบทบาทสำคัญมากที่ทำให้สามารถนำชีวมวลที่มีอยู่มากเกินต้องการในอุตสาหกรรมเกษตรมาใช้ประโยชน์ในการผลิตพลังงาน ถ้าประเทศจารการนี้วิสาหกิจต่างๆจะมีของเสียเหลือให้กำจัดมากมายหรืออาจจะเผาทิ้งไปอย่างสิ้นเปลือง โครงการ E3Agro มีส่วนสำคัญที่ผลักดันให้มีการปรับปรุงกฎระเบียบการใช้ทรัพยากรพลังงานหมุนเวียนขึ้น

เมื่อปี 2547 นั้น มีโครงการขนาดเล็กเพียง 2-3 โครงการที่จดทะเบียนเป็นผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก (VSPP) ผลิตไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าเซลล์แสงอาทิตย์และผลิตไก่โลวัตต์ ขั้นตอนในการอนุมัติโครงการมีความซับซ้อนและใช้เวลานานและสามารถป้อนกระแสไฟฟ้าเข้าระบบได้ไม่เกิน 1 เมกะวัตต์เท่านั้น ในปัจจุบันมีการปรับขั้นตอนให้ง่ายขึ้นและเพิ่มขนาดให้สามารถป้อนกระแสไฟฟ้าเข้าระบบได้ถึง 10 เมกะวัตต์ โดยรับซื้อไฟฟ้าสูงกว่าราคาก้าวจั่วโลวัตต์ชั่วโมงละ 30 สตางค์ การปรับมาตรการนี้นับเป็นความก้าวหน้าสำคัญของไฟฟ้าพลังชีวมวลและกระบวนการผลิตที่ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อวิสาหกิจสามารถขายไฟฟ้าทุก ก้าวจั่วโมงที่สามารถประหยัดได้

กฎระเบียบที่พัฒนาขึ้นเพียงอย่างเดียวที่นี้ไม่มีพลังพอที่จะเปลี่ยนเจ้าของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม ซึ่งมักจะคิดว่าตนเป็นเพียงผู้ผลิตน้ำมันได้ดั้งนั้น สมาคมโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มและโครงการ E3Agro จึงร่วมกันเริ่มโครงการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Benchmarking) ซึ่งในช่วงแรกมีโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มเข้าร่วมโครงการ 18 แห่ง พร้อมกันนั้นมีการกำหนดตัวชี้วัดผลประกอบการ (KPIs) ของวิสาหกิจซึ่งครอบคลุมถึงต้นทุนและปัจจัยการผลิตทางสิ่งแวดล้อม เช่น การสิ้นเปลืองน้ำมัน การใช้พลังงานและของเสียที่เกิดขึ้น

ข้อมูลที่รวบรวมจากโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มจะถูกส่งไปยังโครงการ E3Agro เป็นระยะเพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบโดยไม่เปิดเผยชื่อของโรงงาน จากนั้นในทุกไตรมาส แต่ละโรงงานจะได้รับรายงานผลประกอบการของตนเปรียบเทียบกับผลประกอบการของโรงงานอื่นๆและทุกสามเดือน ขณะทำงานวิเคราะห์เปรียบเทียบของโรงงานจะเดินทางไปเยี่ยมชมโรงงานในภูมิภาคต่างๆ และแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินการโครงการ ในช่วงปลายปี 2549 วิสาหกิจทั้งหมดที่เข้าร่วมโครงการได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นคิดเป็นมูลค่าประมาณ 490 ล้านบาท (10 ล้านยูโร) ต่อปี จากน้ำมันที่สูญเสียน้อยลง พลังงานที่สิ้นเปลืองน้อยลงและรายได้จากการจำหน่ายไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าพลังก้าชชีวภาพ และมีโรงงานหลายแห่งที่กำลังก่อสร้างหรือวางแผนจะก่อสร้างโรงไฟฟ้า ราคาไฟฟ้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Electricity) ที่สูงกว่าไฟฟ้ามาตรฐานจะยังเป็นผลลัพธ์ต่อรายได้ของบริษัท โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มแห่งหนึ่งผลิตไฟฟ้าจากของเสียทั้งที่เป็นของแข็งและของเหลวของโรงงานได้ถึง 10 เมกะวัตต์

เพราระ โรงงานสามารถผลิตไฟฟ้าไปพร้อมกับการบำบัดน้ำเสียได้ จึงช่วยลดการปล่อยก๊าซมีเทนซึ่งเป็นตัวทำลายสภากูมิอากาศ โรงไฟฟ้า พลังก๊าซชีวภาพจึงเป็นที่น่าสนใจสำหรับกลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM) ซึ่งจะทำให้โรงงานมีรายได้เพิ่มจากในรับรองปริมาณการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (CERs) ปัจจุบันมีโครงการที่ผ่านการอนุมัติจากโครงการ CDM และเพียงไม่กี่แห่ง แต่อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันกำลังอยู่ระหว่างการยื่นขออนุมัติถึง 8 โครงการ

E3Agro กำลังขยายผลความสำเร็จจากการวิเคราะห์เบรียบเทียบในสาขาปาล์มน้ำมัน ออกไปสู่อุตสาหกรรมเกษตรที่ใช้พลังงานจำนวนมากสาขาอื่นๆ เช่น อุตสาหกรรมแป้ง มันสำปะหลังและกุ้ง ซึ่งประเทศไทยเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ที่สุดของโลก ในอุตสาหกรรมแป้ง มันสำปะหลังนั้น โครงการเน้นการผลิตที่มีประสิทธิภาพและการใช้ก๊าซชีวภาพทดแทน พลังงานไฟฟ้าจากระบบสายส่งและนำมันเชื้อเพลิงในกระบวนการผลิต สำหรับสาขากุ้งได้เน้น การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ฟาร์มกุ้งกว่า 30,000 แห่งได้ใช้เครื่องเติมอากาศแบบ ใบพัด (paddle wheel) จำนวน 500,000 เครื่อง เพื่อเติมอากาศในบ่อเลี้ยงกุ้ง ที่มีความ หนาแน่นสูง ถ้าเครื่องเติมอากาศใช้พลังงานเครื่องละ 2 กิโลวัตต์ เครื่องเติมอากาศ 500,000 เครื่อง จะต้องใช้พลังงานถึง 1 กิกะวัตต์ ซึ่งเทียบเท่ากับกำลังไฟฟ้าที่ผลิตจากโรงไฟฟ้าพลังถ่านหินหรือโรงไฟฟ้าพลังนิวเคลียร์ขนาดใหญ่ 1 แห่ง

การศึกษาการทำงานและประสิทธิภาพของเครื่องเติมอากาศอย่างเป็นระบบพบว่า แม้ว่าเครื่องเติมอากาศทุกเครื่องจะไม่ได้ทำงานพร้อมกัน แต่พลังงานจำนวนมากเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ ศักยภาพในการประหยัดพลังงานในส่วนนี้สูงมาก เพราะเครื่องยนต์มีประสิทธิภาพในการ ทำงานเพียงร้อยละ 60-70 เท่านั้น อีกร้อยละ 30 เสียไปในช่วงส่งกำลังกลไปยังใบพัด นอกจากนั้นยังขึ้นกับชนิดและพารามิเตอร์ของระบบ ใบพัดที่ตั้งไว้ (เช่น ความลึกของระดับน้ำ และความถี่) อีกด้วย ในจุดนี้ประสิทธิภาพที่ได้อาจแตกต่างกันกว่าร้อยละ 50

ขณะนี้โครงการ E3Agro กำลังดำเนินงานโครงการนำร่องในฟาร์มกุ้ง 2 แห่ง ที่ได้เลือกไว้เพื่อสาธิตศักยภาพในการประหยัดพลังงาน โดยร่วมมือกับบริษัท Siemens (ประเทศไทย) จำกัด (เครื่องยนต์บันประสิทธิภาพสูง) และ Wissenschaftlich-Technische Werkstätten (WTW) (ระบบบรรบวนรวมข้อมูลรุ่นล่าสุดและเครื่องตรวจวัดน้ำ) ทำให้สามารถติดตามพารามิเตอร์สำคัญ เช่น ปริมาณօอกซิเจนในน้ำได้ตลอด ช่วงที่เลี้ยงกุ้ง 1 รอบ ประมาณ 4-5 เดือน นอกจากนี้ยังได้ใช้เครื่องวัดการไหลของน้ำ (Flometer) ของบริษัท Ott ในการทดสอบเครื่องเติม อากาศในห้องปฏิบัติการด้วย

งานของโครงการ E3Agro นั้น นอกจะเป็นที่สนใจอย่างกว้างขวางในประเทศไทย ดังจะเห็นได้จากการที่โครงการได้รับคำขอร้องให้ไปนำเสนอผลงานในการสัมมนาหลายครั้งจนแทนจะไม่สามารถจัดการได้แล้ว ยังได้รับความสนใจจากเวทีนานาชาติอีกด้วย อาทิ International Federation of Organic Aquaculture Movements (IFOAM) ได้เชิญให้โครงการไปนำเสนอผลงานในการประชุม Organic World Congress ซึ่งจะจัดขึ้นที่เมืองโมเดนา ประเทศอิตาลีในระหว่างวันที่ 18-20 เดือนมิถุนายน 2551 นี้ด้วย

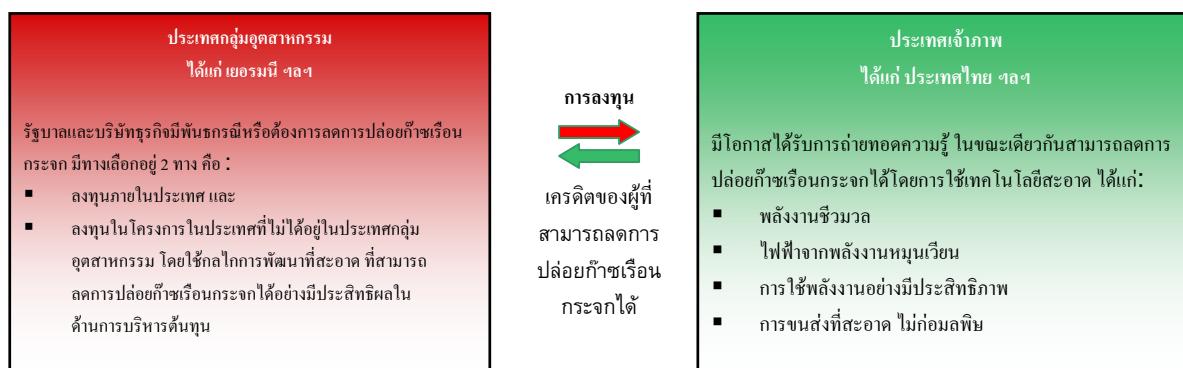
CDM – กลไกการเงินสนับสนุนเพิ่มเติมสำหรับการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและพลังงานหมุนเวียนในอุตสาหกรรมเกษตรของไทย

สืบเนื่องมาจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) พ.ศ. 2537 ภายใต้กรอบพิธีสารเกี่ยวโต พ.ศ. 2540 ซึ่งมีผลบังคับใช้ในพ.ศ. 2548 กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมต้องลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้จากปริมาณเดิมที่มีอยู่ในพ.ศ. 2536 ลงร้อยละ 5 ภายในช่วง พ.ศ. 2551-2555 และเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามพันธกรณีได้อย่างมีประสิทธิผลในด้านการลงทุน จึงจำเป็นจะต้องลดการปล่อยก๊าซในส่วนที่มีต้นทุนต่ำ ซึ่งทำได้ด้วยกลไกที่เรียกว่ากลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM) กล่าวคือ ประเทศอุตสาหกรรมสามารถลดลงทุนในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในประเทศกำลังพัฒนาได้ส่วนหนึ่ง แทนที่จะต้องลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในประเทศของตนซึ่งมีต้นทุนสูง การทำเช่นนี้ถือว่าเป็นมาตรการเสริมการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายในประเทศโดยผ่านการซื้อขายหน่วยการลดก๊าซเรือนกระจก (Carbon Trade หรือ Emission Trade)

วัตถุประสงค์ของ CDM

- เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยการสนับสนุนเทคโนโลยีสะอาด และการใช้พลังงานอย่างยั่งยืนในประเทศที่มีระดับการพัฒนาของเศรษฐกิจต่ำกว่า
- เพื่อส่งเสริมให้มีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยรวม
- เพื่อให้ประเทศอุตสาหกรรมสามารถดำเนินการตามพันธกรณีในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยใช้ต้นทุนต่ำ

CDM เป็นแรงจูงใจเสริมที่สำคัญซึ่งช่วยให้โครงการเหล่านี้เกิดขึ้นได้

แนวคิดเบื้องต้นของ CDM

- ประเทศกลุ่มอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนลงทุนในโครงการในประเทศกำลังพัฒนาซึ่งส่งผลต่อการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ปริมาณการปล่อยก๊าซ (CO_2 , CH_4 , N_2O) และจะต้องได้รับการรับรองว่าปริมาณของก๊าซเรือนกระจกที่ลดลงนั้นถูกต้องและเป็นไปตามหลักการของ CDM (CER – Certified Emission Reductions) หรือที่เรียกว่า carbon credit
- ในประเทศกำลังพัฒนาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สามารถดำเนินการโครงการของตนเองได้
- การดำเนินการโครงการเหล่านี้ ไม่เพียงแต่ภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ในประเทศกำลังพัฒนาจะได้รับการพัฒนาให้ทันสมัยแล้ว ยังจะมีส่วนช่วยป้องกันภัยสภาพภูมิอากาศของโลกอีกด้วย
- ประเทศกลุ่มอุตสาหกรรมที่ลงทุนสามารถนำการลดการปล่อยก๊าซที่เกิดจากการลงทุนในประเทศกำลังพัฒนามาใช้เป็นเครดิตในการปฏิบัติตามพันธกรณีของตนได้
- ประเทศกำลังพัฒนาที่สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สามารถขายส่วนต่างดังกล่าวให้แก่ประเทศในกลุ่มอุตสาหกรรมได้

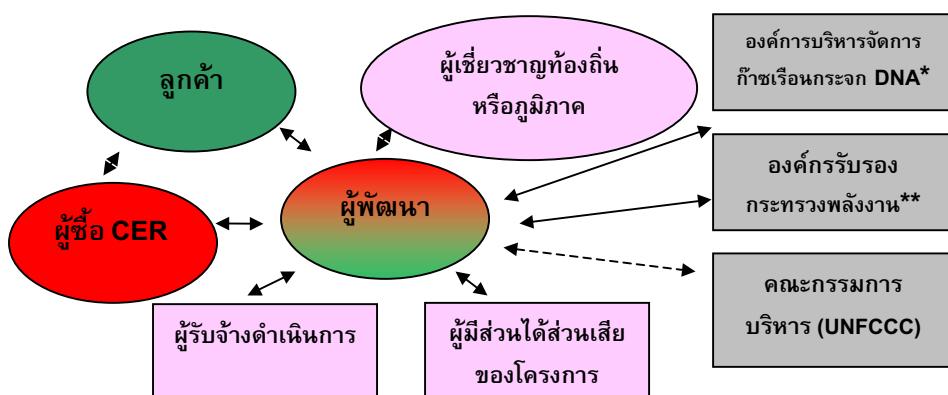
CDM ส่งผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างไร

CDM ช่วยสร้างโอกาสในการระดมทุนเพิ่มเติมให้แก่การลงทุนในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะการลงทุนในพลังงานหมุนเวียนและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการทำเช่นนี้ได้จำเป็นจะต้องมีโครงสร้างสถาบันระดับชาติที่มีประสิทธิภาพและทำหน้าที่อนุมัติโครงการ CDM มีการต่อรองและตกลงทำสัญญากำหนดกรอบว่าโครงการประเภทใดเป็นโครงการเร่งด่วน นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนก็เป็นเรื่องสำคัญเช่นเดียวกับการมีส่วนร่วมของกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ในการกำหนดเกณฑ์การพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น สิ่งที่ควรคำนึงถึงก็คือ ไม่ควรจะกำหนดเกณฑ์ที่แคนจนเกินไป วิ�_nn ผู้ที่มีศักยภาพในการลงทุนอาจมีทางเลือกไม่มากพอ อาจแบ่งเกณฑ์ออกเป็นหมวดต่างๆ ดังนี้

- สิ่งแวดล้อม (การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น)
- สังคม (การจ้างงาน ผลกระทบต่อกลุ่มผู้มีรายได้น้อย การบูรณาการระดับภาคและสาขา การไม่พยพผู้คนและไม่ทำลายถิ่นที่อยู่อาศัยของประชากรท้องถิ่น)
- เศรษฐกิจ (มีการจ่ายค่าตอบแทนที่เป็นธรรม มีประสิทธิผลในการบริหารต้นทุน ประเทศเจ้าภาพได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่จากโครงการ)
- เทคโนโลยี (ทำให้สามารถพึ่งตนเองได้ มีนวัตกรรมและนำไปขยายผลต่อได้)

โครงสร้างและการกลไกการพัฒนาที่สะอาด

* Designated National Authority

** Designated Operational Entity

วงจรโครงการ CDM

แนวคิดโครงการ

เอกสารออกแบบโครงการโดยผู้ร่วมโครงการ

การอนุมัติโครงการโดยประเทศไทยและประเทศที่ต้องการลงทุน

การรับรองโดยผู้รับรองอิสระ

การลงทะเบียนโดยคณะกรรมการบริหาร CDM

การดำเนินการโครงการและการติดตามการดำเนินการโครงการโดยผู้ร่วมโครงการ

การรับรองข้อตกลงหนึ่งโดยผู้รับรองอิสระ

การรับรองโดยผู้รับรอง

การให้เครดิตที่สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้โดยคณะกรรมการบริหาร CDM

CDM ทำงานอย่างไร

1. โครงการ CDM มักเริ่มต้นจากแนวคิดซึ่งอาจพัฒนาขึ้นโดยผู้ที่มีศักยภาพในการลงทุน นักเศรษฐศาสตร์ รัฐบาลของประเทศไทยเจ้าภาพหรือบุคคลที่สาม (ผู้ให้บริการ ที่ปรึกษา ฯลฯ) โดยส่วนใหญ่แล้วเทคโนโลยีที่ใช้กันอยู่มักจะเป็นเทคโนโลยีที่ไม่ค่อยมีประสิทธิภาพมากนัก และทำให้เกิดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากเกินควร CDM ทำให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ คือ เครดิตการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Emissions credits หรือ Carbon credits) โดยการนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมมาใช้ ซึ่งเทคโนโลยีเหล่านี้มักจะมีราคาแพงกว่าเทคโนโลยีเดิมที่ใช้อยู่

2. องค์กรกำกับดูแล CDM ระดับชาติของประเทศไทย หรือที่เรียกว่า Designated National Authority (DNA) ในส่วนของประเทศไทย คือ องค์การบริหารจัดการกําชีวเรือนกระจก (อบน.) ซึ่งจะทำการตรวจสอบว่าโครงการที่เสนอมาตน์สอดคล้องกับเกณฑ์การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยหรือไม่ กระบวนการนี้มักจะรวมถึงการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของโครงการด้วย ขั้นตอนนี้คล้ายคลึงกับขั้นตอนอื่นๆ ของโครงการ CDM กล่าวคือ มีการประเมินรายละเอียดของเอกสารโครงการจากองค์ประกอบสำคัญ คือ รายละเอียดทางเทคนิคของโครงการ ปริมาณกําชีวเรือนกระจกเบื้องต้น (ข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาใช้คำนวณปริมาณกําชีวเรือนกระจกที่ลดลง) แผนดิตตามโครงการเพื่อประเมินการปล่อยกําชีวของโครงการ โครงการ CDM นั้นอาจมีระยะเวลาได้ถึง 21 ปี โดยมีการรายงานปริมาณกําชีวเรือนกระจกเป็นระยะๆ หรืออาจมีระยะเวลาโครงการแค่ 10 ปีก็ได้
3. จากนั้นจะเป็นขั้นตอนของการตรวจสอบเอกสารโครงการโดยหน่วยงานอิสระ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้มีหน้าที่รับรองโครงการก่อนที่จะมีการยื่นเพื่อขอลงทะเบียนโครงการไปที่คณะกรรมการบริหารกลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM Executive Board) หลังจากผ่านขั้นตอนของการศึกษาเอกสารโครงการการอนุมัติโครงการและการลงทะเบียนแล้ว จึงจะสามารถดำเนินการโครงการได้ และจะมีการรายงานข้อมูลปริมาณกําชีวเรือนกระจกพื้นฐาน รวมทั้งปริมาณกําชีวเรือนกระจกที่ปล่อยหลังจากการดำเนินการโครงการให้คณะกรรมการบริหาร CDM ทราบเป็นระยะ ซึ่งคณะกรรมการจะให้เครดิตตามที่โครงการสามารถลดการปล่อยกําชีวได้ ซึ่งผู้ร่วมโครงการสามารถนำไปขายให้แก่ประเทศกลุ่มอุตสาหกรรมได้

ศักยภาพของ CDM ในอุตสาหกรรมเกษตรของไทย: การณ์ตัวอย่างมันสำปะหลังและปาล์มน้ำมัน แบ่งมันสำปะหลัง

ศักยภาพในการลดการปล่อยกําช CO₂ ในปี 2543, 2550 และในอนาคต
(จากเครื่องย่อยสลายชีวภาพ)

พ.ศ.	ศักยภาพในการลดการปล่อย กําช CO ₂		เทียบเท่า CO ₂ /ปี/โรงงาน (48 โรงงาน)
	เทียบเท่า CO ₂ /ปี	จำนวน (เพิ่มขึ้น ร้อยละ 47.93)	
2543	1,149,916		23,956
2550	1,431,991		29,833
อนาคต (เพิ่มขึ้น ร้อยละ 47.93)	2,118,344		44,132

มันสำปะหลัง:

วิธีดำเนินการโครงการ CDM ในสาขา มันสำปะหลัง ที่ได้รับอนุมัติแล้วมีดังนี้:

- โรงไฟฟ้าพลังชีวมวล [ACM 0006]
- ตักจับกํามีเมเนจากนำ้เสีย [ACM 0014]
- ผลิตไฟฟ้าจากกําชชีวภาพ [ACM 0002]

ศักยภาพในการลดการปล่อยกําช CO₂ ปี 2550 (ผลิตไฟฟ้าจากกําชชีวภาพ)

ประเภท	พลังงาน (T J)	ต่อโรงงาน เมกะวัตต์ ชม./ปี	ลดปริมาณการปล่อยกําช CO ₂ เทียบเท่าตัน CO ₂ /โรงงาน/ปี
โรงงานแบ่งมันสำปะหลัง	3,990	23,090	12,538

ศักยภาพในการลดการปล่อยกําช CO₂ ปี 2550 (เครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังกําชชีวภาพ)

ประเภท	พลังงาน (T J)	ต่อโรงงาน เมกะวัตต์ ชม./ปี	ลดปริมาณการปล่อยกําช CO ₂ เทียบเท่าตัน CO ₂ /โรงงาน/ปี
กากมันทั้งหมด	12.57	72,743	39.5
กากมันจากโรง งาน แบ่ง มัน สำปะหลัง	6.285	36,371	19.7

ปาล์มน้ำมัน

แหล่งพลังงานจากกากปาล์มน้ำมันในประเทศไทย พ.ศ. 2543

ประเภท	ผลผลิต/ปี	กาก	ปริมาณ กากที่นำ ไปใช้ ผลิตพลัง งานแล้ว (ตัน)	ปริมาณ กากชีว มวลที่ยัง ไม่ได้นำ ไปใช้ ประโยชน์ (ตัน)	ค่า ความ ร้อน (เมกะ วัตต์ชั่ว โมง)	เมกะ วัตต์ชั่ว โมง	กิโล วัตต์ชั่ว โมง
ปาล์มน้ำมัน	3,256,000	ทะลาย ปาล์ม เปป่า	42000	814,000	17.86	14,538	51.92
		เส้นไย	411000	64,000	17.62	1,128	4.03
		เบลือก ก้านใบ	94000 0	6,000 8,479,000	18.46 9.83	111 83,349	0.40 297.67
		ดอก	0	759,000	16.33	12,394	44.27

สาขา	CO ₂ ตัน/ปี			ศักยภาพของไทย CO ₂ ตัน/ปี
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	
สำนักงาน	ไม่มีศักยภาพ			1,374
ห้องนอน	479			95,837
มันสำปะหลัง				
ตักจับก้าชมีเนน	29,833			1,431,984
ผลิตไฟฟ้าจากก้าชชีวภาพ	12,538			601,824
ผลิตไฟฟ้าจากชีวมวล	59			2,832
ปาล์มน้ำมัน	ไม่มีศักยภาพ	ไม่มีข้อมูล	24,000	360,000
กํง				
ดีเซล-ลดการปล่อยก้าช	14	83	144	959,376
ไฟฟ้า-ลดการปล่อยก้าช	25	153	265	1,769,082
ประสิทธิภาพร้อยละ 10	1-3	8-15	14-27	137,945
สัม	ไม่มีศักยภาพ			ไม่มีศักยภาพ
ยางพารา	ไม่มีศักยภาพ		60,000	611,752

ปาล์มน้ำมัน:

ในส่วนของชีวมวลในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน โดยเฉพาะกากปาล์มน้ำมันนั้น สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อสร้างมูลค่าในเชิงธุรกิจ (ดูภาพประกอบ) ศักยภาพของ CDM จึงอยู่ที่การผลิตพลังงานจากน้ำเสีย โดยใช้ระบบย่อยสลาย ซึ่งมีประสิทธิภาพร้อยละ 70 และมีศักยภาพในการลดการปล่อย CO₂ ลงได้ประมาณเทียบเท่า CO₂ 360,000 ตัน/ปี นอกจากนี้ก้าชชีวภาพยังสามารถนำไปผลิตกระแสไฟฟ้าได้ ซึ่งจะช่วยลดการปล่อยก้าชเรือนกระจกในระบบสายส่งลงได้อีก (ขึ้นกับค่าการผลิตไฟฟ้าของไทย ประมาณเทียบเท่า CO₂ 0.543 กก/กิโลวัตต์ชั่วโมง)

ศักยภาพของ CDM ในอุตสาหกรรมการเกษตร 5 สาขาภายใต้โครงการไทย-เยอรมัน เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจ

ดาวน์โหลดผลการศึกษาศักยภาพของ CDM ในภาคอุตสาหกรรมเกษตรของไทยได้ที่:

<http://www.thai-german-cooperation.info/news-events/news/cdm-in-thailand.html>

การให้คำปรึกษาเรื่อง CDM บริการพัฒนาศักยภาพและบริการที่ปรึกษาของ GTZ

การเป็นประเทศภาคีอนุสัญญาฯด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศนั้น ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะร่วมกันปกป้องสังคมมนุษยชาติและระบบ生นิเวศจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมและประเทศไทยกำลังพัฒนาต่างด้วยกัน ความรับผิดชอบตามกำลังและขีดความสามารถของประเทศไทย ประเทศไทยมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าจำเป็นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากประเทศกลุ่มอุตสาหกรรม ด้วยเหตุนี้ GTZ จึงเริ่มดำเนินการโครงการปกป้องสภาพภูมิอากาศ (Climate Protection Programme - CaPP) มาตั้งแต่ พ.ศ. 2538 และมีส่วนผลักดันอย่างสำคัญในด้านนี้ภายใต้บริบทของความร่วมมือระหว่างประเทศไทย

- การศึกษาดูทดลอง CDM, นโยบายระดับชาติ กลุ่มโครงการ CDM ศักยภาพตลาด
- การสร้างสถาบัน CDM การจัดการองค์กร DNA (Designated National Authorities) ศูนย์พัฒนา ศักยภาพ CDM กระบวนการในการอนุมัติโครงการ ระดับชาติ
- เสริมสร้างศักยภาพขององค์กรและบุคลากรทั้งใน ส่วนของข้อมูลทั่วไป การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ในสาขาเฉพาะ กว้างมากที่เกี่ยวข้อง พัฒนา CDM อย่างต่อเนื่อง
- การพัฒนาโครงการ CDM จัดหาข้อมูลปริมาณก๊าซเรือนกระจกพื้นฐาน พัฒนาวิธีการดำเนินการ โครงการ

ขอรับข้อมูลโครงการปกป้องสภาพภูมิอากาศเพิ่มเติมได้ที่:
www.gtz.de/climate

GTZ IS Carbon Procurement Unit (หน่วยจัดซื้อจัดหาคาร์บอน) - www.gtzis-cpu.com

Carbon Procurement Unit ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2548 ให้บริการสนับสนุนโครงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ดังนี้:

- ศึกษาและค้นหาโครงการ CDM ที่มีความเป็นไปได้
- ช่วยผู้พัฒนาโครงการในขั้นตอนต่างๆ ของการพัฒนา โครงการ CDM ทั้งการจัดเตรียมเอกสาร (PDD, PCN, ERPA), การตรวจสอบ การประชุมและการอนุมัติ
- อำนวยความสะดวกโดยการจ่ายเงินล่วงหน้าให้แก่ โครงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่มีความเป็นไปได้อย่างโปร่งใส
- อำนวยความสะดวกในการถ่ายทอดเทคโนโลยี
- แนะนำผู้ขายให้แก่ผู้ซื้อที่มีคุณภาพสูง
- อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ซื้ออย่างตรงต่อเวลาและ รับรองการส่งมอบcarbon credit

สมัครเป็นสมาชิกเพื่อขอรับจดหมายข่าวรายเดือน "CDM Highlights" ได้ที่ climate@gtz.de

การเปลี่ยนนำ้เสียให้เป็นปุ๋ยด้วยขบวนการโป๊แตสเชียมไฮดรอกไซด์

การทดลองใช้เทคโนโลยีการผลิตเยื่อสาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเชิงพาณิชย์หลายครั้งในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงรายและแพร่ ซึ่งเป็นแหล่งที่มีการผลิตเยื่อสาเป็นจำนวนมาก "ได้ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ จึงทำให้คุณมนัสและคุณปราณี กันดาพรม เจ้าของโรงงานผลิตกระดาษสาในอำเภอเฉกเก็ต จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งขณะนี้กำลังประสบปัญหาอย่างหนักในการบำบัดน้ำเสียที่เกิดจากการต้มเยื่อสาเกิดความสนิใจ และขอรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีสะอาดนี้ไปใช้ในแต่ละวัน ที่โรงงานแห่งนี้ผลิตเยื่อสาโดยใช้เปลือกสาแห้ง 150 กิโลกรัม ต่อน้ำ 1,125 ลิตร หลังจากที่ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการผลิตที่สะอาดนี้ จากการสัมมนาเรื่องมาตรฐานการผลิตกระดาษสาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่จัดขึ้นในเดือนพฤษภาคม 2550 ที่จังหวัดเชียงราย คุณมนัสและคุณปราณีจึงเริ่มสนใจและมองหาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย ซึ่งเป็นไปไม่ได้สำหรับโรงงานขนาดเล็กที่จะบำบัดน้ำเสียด้วยระบบบำบัดที่ซับซ้อนและแพง

เพื่อตอบสนองการร้องขอของคุณมนัสและคุณปราณี สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) และ GTZ จึงได้จัดให้มีการสาธิตเทคโนโลยีสะอาดนี้โดยใช้โป๊แตสเชียมไฮดรอกไซด์ในขั้นตอนการต้มเปลือกป่าเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ ที่ผ่านมา ที่โรงงานของคุณมนัสและคุณปราณี และเพื่อย้ายผลของการสาธิตในครั้งนี้ จึงได้มีการเชิญผู้ผลิตกระดาษสาขนาดเล็ก 12 ราย จากอำเภอสันป่าตอง ซึ่งเป็นแหล่งที่มีการผลิตเยื่อสาเป็นจำนวนมาก รวมทั้งผู้ผลิตกระดาษสาจากตำบลตันเป่า 5 ราย ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขของอำเภอเฉกเก็ต ซึ่งตระหนักถึงผลกระทบของน้ำเสียจากโรงงานผลิตกระดาษสาที่มีต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้มาร่วมสังเกตการณ์การสาธิตในครั้งนี้ ในครั้งนี้ด้วย การสาธิตในลักษณะนี้ ได้จัดขึ้นในวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2551 ที่โรงงานกระดาษสาของคุณปราณี ที่จังหวัดแพร่ การสาธิตครั้งนี้ มีผู้ประกอบการกระดาษสาเข้าร่วม 4 ราย

เทคโนโลยีสะอาดนี้ เป็นกระบวนการผลิตที่ง่าย ไม่ซับซ้อนและไม่ต้องใช้ความรู้ทางวิชาการมากนัก เพียงแต่ใช้โป๊แตสเชียมไฮดรอกไซด์แทนโซดาไฟ (โซเดียมไฮดรอกไซด์) ในการต้มเปลือกป่า จากนั้นก็ปรับค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ของน้ำเสียที่เกิดจากการต้มเยื่อสาให้เป็นกลางด้วยการลดกำมะถัน เพียงเท่านี้ก็จะได้ปุ๋ยชั่วคราวที่สามารถนำไปใช้ในการเกษตรได้ทันที จากการศึกษาของ วว. เมื่อหลายปีก่อนพบว่า ตันข้าว ถั่วเขียวและมันสำปะหลังสามารถเจริญเติบโตได้ดีเมื่อได้รับน้ำปุ๋ยที่มีโป๊แตสเชียมไฮดรอกไซด์ ถึงแม้ว่าโป๊แตสเชียมไฮดรอกไซด์จะมีราคาสูงกว่าโซดาไฟสองเท่า แต่ผลที่ได้รับนับว่าคุ้มค่าเป็นอย่างยิ่ง เพราะเทคโนโลยีที่ไม่มีอะไรซับซ้อนยุ่งยากนี้ช่วยเพิ่มผลผลิตเยื่อสาที่ไม่ฟอกถึงร้อยละ 9 ส่วนเยื่อสาที่ฟอกแล้วก็จะมีสีขาวกว่าเยื่อสาที่ต้มด้วยโซดาไฟ ทั้งยังช่วยลดการใช้แรงงาน พลังงานและสารเคมีที่ใช้ในกระบวนการต้มและฟอกเยื่อสาได้เป็นอย่างดีด้วย ข้อได้เปรียบทลายประการของกระบวนการผลิตด้วยโป๊แตสเชียมไฮดรอกไซด์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำจัดน้ำเสีย ทำให้คุณมนัสและคุณปราณีตัดสินใจใช้เทคโนโลยีสะอาดนี้ในกระบวนการผลิตเยื่อสาที่โรงงานของตนทันทีหลังจากการสาธิตสิ้นสุดลง นับว่าเป็นผู้ประกอบการรายแรกในอุตสาหกรรมกระดาษสาในประเทศไทยที่ผลิตกระดาษสาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และผลงานความสำเร็จของการทดลองในครั้งนี้ ในวันที่ 27 มีนาคม 2551 ได้มีการสาธิตเทคโนโลยีนี้ให้แก่กลุ่มผู้ผลิตกระดาษสาในเขตเทศบาลตันเป่า ที่โรงงานบ้านหัดกรรมกระดาษสา โดยศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 (เชียงใหม่) เป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่าย ในการสาธิตครั้งนี้ เจ้าของโรงงานได้เป็นวิทยากร โดยมีว่า เป็นผู้สนับสนุนทางด้านวิชาการ และในปี 2551 นี้ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมยังมีแผนงานที่จะเผยแพร่เทคโนโลยีสะอาดนี้ ทั่วประเทศไทย

ความร่วมมือระหว่าง GTZ ศูนย์บริหารจัดการเทคโนโลยี (TMC) และมหาวิทยาลัยในโครงการ “จัดทำแผนที่และ จับคู่นวัตกรรมในสาขาย่อยของอุตสาหกรรมเกษตรเป้าหมาย”

ศูนย์บริหารจัดการเทคโนโลยี สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และ GTZ ผู้เชี่ยวชาญระบบนวัตกรรมในภูมิภาคของไทย โดยร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างๆ ในการดำเนินโครงการ “จัดทำแผนที่และจับคู่นวัตกรรมในสาขาย่อยของอุตสาหกรรมเกษตร เป้าหมาย” และเมื่อเร็วๆ นี้ ได้มีการลงนามในสัญญาร่วมดำเนินงานโครงการร่วมกับมหาวิทยาลัย 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยดังกล่าว เกิดขึ้นจากการที่ TMC และ GTZ ได้ร่วมกันเปิดรับโครงการผ่านทางเครือข่ายโครงการสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีของอุตสาหกรรมไทย (ITAP) เมื่อเดือนสิงหาคมในปีที่ผ่านมา ในส่วนของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นการดำเนินการผ่านทางศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจและคณะอุตสาหกรรมเกษตร ส่วนมหาวิทยาลัยศิลปากรดำเนินการผ่านทางคณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าผ่านทางศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจและคณะอุตสาหกรรมฯ ที่มีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับมหาวิทยาลัยศิลปากร ภาครัฐและภาคเอกชน ได้แก่ หน่วยวิจัยและพัฒนา หน่วยกำกับดูแลเรื่องสิทธิในการใช้งานเทคโนโลยี (Technology Licensing) และสำนักงานบ่มเพาะวิสาหกิจของมหาวิทยาลัย เครือข่ายภูมิภาคของ ITAP สถาบันอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จังหวัดนครปฐมและสงขลา เป็นต้น ทั้งนี้คณาจารย์และบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้ร่วมกันลงนามในสัญญาความตกลง 3 ฉบับ คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสงขลา และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า จังหวัดราชบุรี ที่ลงนามเมื่อเดือนตุลาคม 2550 ได้มีการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะทำงานในระดับภูมิภาคเพื่อกำหนดแผนปฏิบัติการร่วมกัน

ในระยะเวลาสองปีของการดำเนินงาน โครงการ “จัดทำแผนที่และจับคู่นวัตกรรมในสาขาย่อยของอุตสาหกรรมเกษตรเป้าหมาย” TMC และ GTZ จะให้การสนับสนุนคณะทำงานในส่วนภูมิภาคจำนวน 4 คณะ เพื่อให้สามารถนำศักยภาพในการพัฒนานวัตกรรมในระดับภูมิภาคมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นระบบ โดยจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพของคณะทำงานในส่วนภูมิภาค สนับสนุนโดยการร่วมดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาเครือข่าย และร่วมสนับสนุนทุนดำเนินการ คณะทำงานของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จะรับผิดชอบดำเนินการจัดทำแผนที่และจับคู่นวัตกรรมในกลุ่มอุตสาหกรรมยางพารา น้ำมันปาล์ม และกุ้ง ส่วนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าจะรับดำเนินการจัดทำแผนที่และจับคู่นวัตกรรมในอุตสาหกรรมไม้ผล โดยมุ่งเน้นเฉพาะมะม่วงและมะพร้าว มหาวิทยาลัยศิลปากรจะทำงานร่วมกับกลุ่มเครือข่ายผักและผลไม้ โดยเน้นนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการแปรรูปผักและผลไม้ คณะทำงานระดับภูมิภาคจะทำหน้าที่เป็นตัวจุดประกายและตัวขับเคลื่อนในระดับภูมิภาคเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบระหว่างผู้สร้างและผู้นำผลงานวิจัยนวัตกรรมและเทคโนโลยีไปใช้และการดำเนินการเช่นนี้ จะช่วยขยายผลที่กว้างขวางและยั่งยืนให้แก่ระบบนวัตกรรมในส่วนภูมิภาคของไทย และช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจได้ดังที่มุ่งหวังไว้

GTZ และสถาบันมาตรฐานวิทยาแห่งชาติของสหพันธ์สาธารณะรัฐเยอรมนี ร่วมสนับสนุนการพัฒนาระบบรับรองคุณภาพ “ThaiGAP” ให้เป็นที่ยอมรับทั่วโลก

ที่ผ่านมา การส่งออกสินค้าพัสดุไม้ของไทยยังมีข้อจำกัดด้านมาตรฐาน ซึ่งทางสำคัญที่จะเข้าถึงตลาดมูลค่าสูงในต่างประเทศได้ ก็คือ การจัดการและดำเนินการมาตรฐานคุณภาพและความปลอดภัย โดยพัฒนาระบบรับรองคุณภาพของ ThaiGAP ให้เทียบเคียงกับ GLOBALGAP เพื่อให้สินค้าของไทยเป็นที่ยอมรับทั่วโลก ปัจจุบันมาตรฐาน GLOBALGAP ได้กล่าวไปเป็นมาตรฐานที่สำคัญและใช้กันอย่างแพร่หลายในทวีปเอเชีย ยุโรป ละตินอเมริกา และแอฟริกา ในประเทศไทยยังมีสวนผักผลไม้เพียงไม่กี่แห่งที่ได้มาตรฐานนี้ ในการพัฒนาการปฏิบัติทางการเกษตรที่เหมาะสมสำหรับตลาดและผู้บริโภคในประเทศ และเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก ผู้ส่งออกและเกษตรกรไทย มีความจำเป็นที่จะต้องทำให้ผลผลิตได้รับการรับรองดังกล่าว

เมื่อเร็วๆ นี้ สำนักงานความร่วมมือทางวิชาการของเยอรมัน (GTZ) จึงได้ร่วมกับสถาบันมาตรฐานวิทยาแห่งชาติของสหพันธ์สาธารณะรัฐเยอรมนี (PTB) เรียนเชิญ ดร. ไนเจล การ์บัตต์ ประธาน GLOBALGAP มาให้คำแนะนำให้ขั้นตอนการดำเนินการในการเทียบเคียงมาตรฐาน ThaiGAP ให้เทียบเท่ากับ GLOBALGAP อาทิ การจัดตั้งองค์กร คณะกรรมการ และคณะทำงานด้านวิชาการ ขั้นตอนในการเทียบเคียงมาตรฐานการจัดทำกฎระเบียบและมาตรฐานการจัดการคุณภาพผลผลิต เป็นภาษาไทยสำหรับเกษตรกรและผู้ส่งออกให้แก่ผู้เกี่ยวข้องฝ่ายไทย ได้แก่ ผู้บริหารจาก ThaiGAP กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สมาคมผู้ค้าปลีกไทย ได้แก่ ห้างสรรพสินค้าทšeสogo โลตัส ท็อปส์ ชูปเปอร์มาร์เก็ต รวมทั้งบริษัทผู้ส่งออกผักผลไม้ของไทย ด้วยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนและพัฒนามาตรฐาน ThaiGAP โครงการจะขยายผลออกไปสู่ภาคปศุสัตว์และประมงซึ่งจะส่งผลดีต่อเกษตรกรไทยอีกเป็นจำนวนมาก เกษตรกรรมสามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารและเพิ่มโอกาสในการส่งออกได้ต่อไป

การขยายการผลิตและการส่งออกกุ้งอินทรีย์ของไทย

ในช่วงสองปีที่ผ่านมา GTZ ได้ร่วมงานกับสุรีตันฟาร์ม หนึ่งในผู้ผลิตกุ้งกุลาดำที่ยังคงเหลืออยู่เพียงไม่กี่รายในประเทศไทย และได้สนับสนุนให้สุรีตันฟาร์มได้รับการรับรองจาก Naturland ซึ่งเป็นหน่วยงานรับรองคุณภาพเกษตรอินทรีย์ที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางแห่งหนึ่งของโลก ทำให้สุรีตันฟาร์มเป็นผู้ผลิตกุ้งอินทรีย์รายแรกของประเทศไทย และได้รับความสนใจอย่างมากทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ ในปี 2551 คาดว่าประเทศไทยจะสามารถผลิตกุ้งอินทรีย์ที่ผ่านการรับรองคุณภาพได้ในปริมาณ 200 เมตริกตันจากสุรีตันฟาร์ม และด้วยการสนับสนุนของ GTZ สุรีตันฟาร์มกำลังอยู่ระหว่างการทดลองทำสัญญาซื้อขายกับผู้ซื้อรายใหญ่ในเยอรมนีและสวิตเซอร์แลนด์ นอกจากนี้สุรีตันฟาร์มยังได้ทำการตลาดภายในประเทศภายใต้แบรนด์ "กุ้งอินทรีย์สุรีตัน" หรือ Sureerath Organic Prawns ("SOP") โดยได้รีบวางแผนจัดการในท็อปส์ชูปเปอร์มาร์เก็ตมาแล้วตั้งแต่เดือนตุลาคม 2550

นอกจากนี้ GTZ ยังให้การสนับสนุนสุรีตันฟาร์มในการพัฒนารูปแบบการทำธุรกิจที่ยั่งยืน โดยเป็นผู้นำในการจัดตั้ง "สมาคมผู้เลี้ยงกุ้งอินทรีย์ภาคตะวันออก" ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตกุ้งอินทรีย์ที่ผ่านการรับรองคุณภาพ ขณะนี้มีฟาร์มกุ้งสนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกจำนวน 15 แห่ง ในลำดับต่อไป จะมีการกำหนดกลยุทธ์อย่างรอบคอบเพื่อสร้างห่วงโซ่อุปทานค่าเพิ่มของสินค้าอินทรีย์และปริมาณการผลิตที่พอเพียง เพื่อให้ครอบคลุมทั้งในด้านการรับประทานคุณภาพการตลาดและการพัฒนาศักยภาพ โดยคาดว่าภายในปี 2554 ปริมาณการผลิตกุ้งอินทรีย์ที่ผ่านการรับรองคุณภาพจะเพิ่มขึ้นจากในปัจจุบันประมาณสามเท่าตัว ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านการผลิตกุ้งอินทรีย์

CIM คืออะไร ?

CIM (Centre for International Migration and Development) เป็นองค์กรที่จัดทำทรัพยากรบุคคลให้สำหรับความร่วมมือด้านการพัฒนาของเยอรมันที่สำนักงานความร่วมมือทางวิชาการของเยอรมัน (GTZ) และหน่วยบริการจัดหางานของรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ร่วมกันดำเนินการ โดยหลังจากที่ได้อนุมัติคำร้องขององค์กรต้นสังกัด CIM ก็จะจัดหาผู้เชี่ยวชาญชาวเยอรมันหรือชาวยุโรปให้แก่องค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศที่กำลังพัฒนาเหล่านั้น รวมทั้งประเทศในยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก ซึ่งเดิมเคยเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพโซเวียต นอกจากจัดหาและคัดสรรบุคลากรแล้ว CIM ยังจ่ายค่าตอบแทนส่วนต่างเพิ่มเติมให้แก่ผู้เชี่ยวชาญซึ่งจะได้รับค่าตอบแทนจากองค์กรผู้จ้างงานในอัตราค่าจ้างของประเทศนั้นๆ ซึ่งทำให้องค์กรต่างๆ สามารถจ้างผู้เชี่ยวชาญคุณภาพที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางได้ ทั้งนี้ CIM จะจัดหาผู้เชี่ยวชาญให้แก่องค์กรได้ในกรณีที่ไม่มีผู้เชี่ยวชาญสาขาในประเทศ และองค์กรที่ขอความช่วยเหลือต้องมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ผู้เชี่ยวชาญจะลงนามในสัญญาว่าจ้างกับองค์กรผู้จ้างในประเทศเจ้าภาพโดยตรง และทำงานขึ้นตรงกับองค์กรผู้จ้างและปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานของประเทศนั้นๆ การจ้างงานผู้เชี่ยวชาญในลักษณะนี้จึงทำให้องค์กรผู้จ้างมีอิสรภาพโดยสมบูรณ์ กล่าวคือ สามารถควบคุมและรับผิดชอบการจ้างงานได้ รวมทั้งสามารถกำหนดวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่ต้องการได้เอง

องค์กรในประเทศกำลังพัฒนาที่สามารถขอให้ CIM จัดหานุคลากรให้จะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- เป็นหน่วยงานของรัฐหรือกิริรัฐ
- เป็นองค์กรพัฒนาเอกชน
- เป็นองค์กรระดับภูมิภาคซึ่งรับผิดชอบด้านการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศกำลังพัฒนาและประเทศในยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก
- เป็นองค์กรเอกชนหรือบริษัทในประเทศเจ้าภาพ

โครงการ CIM ในประเทศไทย

ในปัจจุบันมีผู้เชี่ยวชาญของ CIM จำนวน 9 คน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในประเทศไทย ทั้งในองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ มหาวิทยาลัยสปาตุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หอการค้าไทย-เยอรมัน สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลชายฝั่งทะเลและป่าชายเลน เป็นต้น ผู้เชี่ยวชาญ CIM ทำหน้าที่เสริมสร้างและสนับสนุนความร่วมมือด้านวิชาการของไทย-เยอรมันในด้านต่างๆ

CIM ตัวอย่างที่ 1: ที่ปรึกษาการวิจัยสาขาวิศวกรรมโลจิสติกส์และสิ่งแวดล้อม

เป็นเวลาเกือบสี่ปีมาแล้วที่ Prof. Dr. Ing. Christoph Menke ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและอาจารย์ของบัณฑิตวิทยาลัยร่วมด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (JGSEE) ในขณะที่ Dipl.-Ing. Werner Siemers รับหน้าที่เป็นที่ปรึกษาด้านพลังงานเชิงพาณิชย์ยื่นที่ JGSEE เป็นเวลาเกือบสองปีแล้ว JGSEE เป็นองค์กรร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยชั้นนำของไทย 5 แห่งที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตวิทยาลัยภาควิชาอังกฤษ ทั้งระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ในสาขาวิศวกรรมและสาขาวิศวกรรมศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กันและ JGSEE ยังดำเนินการวิจัยในสาขาวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจำนวน 10 สาขา ตั้งแต่การใช้ชีวมวลแบบยั่งยืนไปจนถึงเทคโนโลยีการสันดาปและนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ JGSEE ยังให้บริการด้านวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนที่ผู้เชี่ยวชาญ CIM ให้การสนับสนุนเป็นพิเศษ

ตัวอย่างผลงานที่เกิดจากความร่วมมือระหว่าง CIM และ JGSEE มีดังนี้

- การศึกษา: เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทสำหรับวิชาชีพ โดยเน้นการผลิตมหาบัณฑิตสำหรับภาคอุตสาหกรรมและการฝึกอาชีพ
- บริการด้านวิชาการ: การจัดนิทรรศการ และการสัมมนาวิชาการระดับนานาชาติด้านธุรกิจ และการตลาดประจำปี ในหัวข้อ “พลังงานทดแทนแห่งเอเชีย” ซึ่งครั้งต่อไปจะจัดขึ้นในระหว่างวันที่ 4 - 7 มิถุนายน 2551 และการประชุมพลังงานทดแทนโลกภาคพื้นเอเชีย ในเดือนพฤษภาคม 2552
- การพัฒนาตลาด: การพัฒนาตลาดพลังงานความร้อนจากแสงอาทิตย์ในประเทศไทย (ใช้แผ่นรูมพลังงานจากแสงอาทิตย์ในการผลิตน้ำร้อน) โดยการจัดตั้งสมาคมน้ำร้อนพลังแสงอาทิตย์แห่งประเทศไทย <http://www.soltherm-thailand.net>
- บริการให้คำปรึกษา: การพัฒนาการผลิตพลังงานร่วม (Combined Heat and Power, CHP – เทคโนโลยีการผลิตไฟฟ้า และความร้อนร่วม) พัฒนาอยู่ที่และเคราะห์ศักยภาพของประเทศไทย ซึ่งทำให้พบว่าสามารถผลิตแบบ CHP จากกําชีรรมชาติได้มากกว่า 2,000 เมกะวัตต์ ทบทวนระเบียนและข้อกำหนดสำหรับผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (SPP) ของสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) นำเสนอมาตรการใหม่ที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริม CHP : เกณฑ์การประหยัดพลังงานขั้นต้นและการเพิ่มเติม CHP เป็นต้น
- บริการให้คำปรึกษา: การพัฒนาเครื่องมืออนนโยบายพลังงานชีวภาพแบบยั่งยืนสำหรับการกำหนดดูทธศาสตร์พลังงานชีวภาพในประเทศไทย

CIM ตัวอย่างที่ 2 : ที่ปรึกษาการพื้นฟูแบบบูรณาการของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน

หลังจากเหตุการณ์สีนามิ ผู้เชี่ยวชาญ Dr. Wolfgang Frank ของ CIM ได้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน (PDA) ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น “งานแลกเงิน” “ธนาคารเรือ” ค่ายพื้นฟูและบำบัดสภาพจิตใจของผู้ประสบภัย ทุนการศึกษา โครงการอาหารกลางวันและโครงการเกษตรในโรงเรียน เป็นต้น PDA เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนชั้นนำของไทยและเป็นพันธมิตรขององค์กรความร่วมมือด้านการพัฒนาของเยอรมันในด้านต่างๆ นานา民族สิบปี อาทิ การพัฒนาชนบท การจัดการทรัพยากรน้ำ การป้องกันเอ็ดดี้ การส่งเสริมประชาธิปไตย การส่งเสริมวิชาชีวกรรมด้วยมือและความรับผิดชอบต่อสังคม ความร่วมมือระหว่างสององค์กรนี้ยังให้ประโยชน์ซึ่งกันและกันได้โดยเฉพาะในด้านกิจกรรมที่ต้องมีการดำเนินการอย่างรวดเร็ว และมีความคล่องตัวสูงเพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ยากไร้ในชนบท ดังเช่น การร่วมมือในโครงการ “ชีวิตใหม่หลังสีนามิ” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นำท้าทายมากทั้งในด้านงบประมาณและแนวคิด

งานหลักที่ Dr Wolfgang Frank เน้นคือการจัดตั้งและพัฒนาธนาคารพัฒนาหมู่บ้านในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สีนามิกว่า 50 ชุมชน ธนาคารหมู่บ้านให้บริการสินเชื่อแก่สมาชิกเพื่อพัฒนาธุรกิจใหม่ และกอบกู้ธุรกิจเดิมซึ่งเสียหายไป เพราะเหตุการณ์สีนามิ ธนาคารหมู่บ้านดำเนินการโดยการระดมทุน เพื่อสร้างปราสาจากภาระดมทุนแล้วผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สีนามิจะรุนแรงกว่าที่เป็นอยู่มาก การดำเนินงานของธนาคารหมู่บ้านนั้นมีหลายด้าน โดยไม่ได้จำกัดเฉพาะการจัดการเงินออมและสินเชื่อเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงการนำเงินบริจาคไปดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น การเพิ่มรายได้ให้แก่กลุ่มสตรี การพื้นฟูสภาพป่าชายเลน การจัดการแหล่งน้ำ และการลงทุนด้านต่างๆ ของชุมชน ธนาคารหมู่บ้านยังช่วยลดการพึ่งพาจากนายทุนเงินกู้ซึ่งต้องเสียดอกเบี้ยแพงสูง ทำให้สมาชิกธนาคาร ตลอดจนครอบครัวของสมาชิกจำนวนหลายพันคนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม เพื่อเสริมการดำเนินการของโครงการไทย-เยอรมันเพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจ Dr Wolfgang Frank ได้สนับสนุนให้ชาวบ้านริเริ่มและพัฒนาธุรกิจเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และในส่วนของพลังงานหมุนเวียนจากชีวภาพ ได้มีการริเริ่มการทดลองผลิตไบโอดีเซลจากสูบดำและปาล์มน้ำมัน ซึ่งต่อมาก็มีความน่าสนใจมากที่ได้ขยายตัวเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญ

หน้าที่ของ Dr Wolfgang Frank ประกอบด้วยการจัดการโครงการ การฝึกอบรม การให้คำปรึกษา และการหาทุนสนับสนุนการดำเนินการโครงการจากองค์กรต่างๆ เช่น สหภาพยูโรปและธนาคารดอยซ์แบงก์ เป็นต้น โครงการนี้ยังมีความท้าทายอีกนักป根การ ได้แก่ การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ธนาคารชุมชน

เพื่อให้เป็นสถาบันหลักในชุมชนเป้าหมายและชุมชนอื่นๆ ความมุ่งมั่นในการลดก๊าซเรือนกระจก (VER) ซึ่งเป็นกิจกรรมกลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM) ที่ดำเนินการต่อเนื่องจากการปลูกป่าชายเลนในพื้นที่ประสบภัย สีนามิ และ “ธนาคารป่าไม้” ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งได้รวมการอนรุกษ์สิ่งแวดล้อม การเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและย่อมและโครงการสินเชื่อระดับอยุธยาด้วยกัน

ตัวอย่างที่ 3 ของ CIM: พัฒนาการให้บริการด้านการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี

Dr. Astrid Faust ได้รับมอบหมายให้เป็นที่ปรึกษาด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีวิจัยและพัฒนา (IST) ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (มช.) มาตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2546

IST ริเริ่ม ประสานงาน และสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาสหวิทยาการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการสร้างเครือข่ายระหว่างแหล่งทุนภายนอกและภาคธุรกิจเอกชน ตลอดจนเผยแพร่ผลงานวิจัยไปยังผู้ที่นำผลงานไปใช้ประโยชน์ทั่วประเทศไทยและในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ โดยบริหารศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์จำนวน 7 ศูนย์ ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นสำคัญในแผนพัฒนาภาคเหนือและหัวข้ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หน่วยถ่ายทอดเทคโนโลยี 2 หน่วยของ IST มุ่งเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และผลประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคอุตสาหกรรมการดำเนินการเน้นหลักการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

ผลลัพธ์หลักๆ ของความร่วมมือระหว่าง CIM และ IST มีดังนี้

1. การปรับโครงสร้างแนวทางการวิจัยของมช. ให้ตอบสนองต่อความต้องการของอุปสงค์
2. การพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานถ่ายทอดเทคโนโลยีของ IST เพื่อให้สามารถให้บริการแก่บุคคลที่ 3 ได้ ซึ่งรวมถึงการให้คำปรึกษา การจัดการฝึกอบรม/การพัฒนาทรัพยากรบุคคล การวิเคราะห์และพัฒนาห่วงโซ่อุปทาน การศึกษาผลกระทบ เป็นต้น
3. การค้นพบใหม่ๆ ทางการวิจัย และพัฒนาในด้านของการจัดการห่วงโซ่อุปทานแบบบูรณาการของผลไม้สดที่หายาก (การจัดการศัตรูพืชแบบบูรณาการ การรับรองคุณภาพเทคโนโลยีหลังเก็บเกี่ยวอันทันสมัย การรักษาสภาพของพืชผลให้คงความสดโดยการใช้ระบบขนส่งเย็น แนวทางการขนส่งสินค้าครัวบวงจร แนวทางทำการตลาดด้วยนวัตกรรมใหม่กับคู่ค้าในยุโรป)
4. การทดสอบตลาดในสหภาพยุโรป การประเมินความสามารถในการแข่งขัน และกลยุทธ์สำหรับสินค้าสิ่งทอที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
5. การพัฒนาแนวคิดในการให้บริการวิชาการหลักๆ ในระดับภาค (ภาคธุรกิจเกษตรและสิ่งทอที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม) ให้แก่นักธุรกิจไทยและคู่ค้าในภูมิภาค

ขอรับข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่:

<http://www.cimonline.de>

<http://www.jgsee.kmutt.ac.th>

<http://www.pda.or.th/>

GTZ ร่วมจัดแสดงสินค้าอินทรีย์ไทยในงาน BioFach 2008

GTZ สมาคมการค้าเกษตรอินทรีย์ไทย และผู้ประกอบการผลผลิตอินทรีย์ ได้ร่วมกันจัดแสดงสินค้าเกษตรอินทรีย์ไทยในงาน BioFach 2008 งานแสดงสินค้าอินทรีย์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ระหว่างวันที่ 21 – 24 กุมภาพันธ์ 2551 ณ เมืองนูเมะเบริก ประเทศเยอรมันนี ซึ่งมีผู้เข้าร่วมชมงานกว่า 45,000 คน จาก 110 ประเทศทั่วโลก กิจกรรมในครั้งนี้จัดขึ้นเพื่อสนับสนุนให้ผู้ประกอบการไทยได้มีโอกาสแนะนำผลผลิตอินทรีย์ พ布ประเจรจากับคู่ค้าใหม่ๆ จากประเทศต่างๆ และรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับพิศทางการตลาดและเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อประโยชน์ในการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน สินค้าจากประเทศไทยที่ผู้เข้าชมงานให้ความสนใจมากที่สุด ได้แก่ ลำไยและบรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้ ภายหลังจากการ BioFach 2008 GTZ ยังจัดให้คณาจารย์ไทยได้เยี่ยมชมฟาร์มเกษตรอินทรีย์ และสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในเขตนูเมะเบริก

เพื่อศึกษาการจัดการเกษตรอินทรีย์ หลักการประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจและการสนับสนุนการบริโภคสินค้าอินทรีย์ ในประเทศเยอรมันนี

คณาจารย์ไทยเยี่ยมชมการผลิตกระดาษสาของไทย

ในปี 2550 ที่ผ่านมา ภายใต้โครงการส่งเสริมการผลิตกระดาษสาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม GTZ ได้ร่วมมือกับหน่วยงานของไทยและลาว ดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาความร่วมมือทางการค้าปอสาระระหว่างไทย-ลาว และเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และข้อคิดเห็นร่วมกัน ได้แก่ การศึกษาเส้นทางการค้าปอสาไทย-ลาว การฝึกอบรมคัดเกรดและลอกปอสาเพื่อปรับปรุงคุณภาพปอสา รวมทั้งการค้านำร่องระหว่างไทย-ลาว และเมื่อวันที่ 5-10 กุมภาพันธ์ที่ผ่านมา สำนักงานความร่วมทางวิชาการของเยอรมัน ประจำประเทศไทย ได้ร่วมกันจัดนิทรรศการค้าปอสาของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐ เจ้าเมืองเงินและผู้ค้าปอสาจากเมืองหนองสาและเมืองเงิน จำนวน 15 คน มาเยี่ยมชมและศึกษาการผลิตกระดาษสาในภาคเหนือของประเทศไทย เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการค้าปอสาระระหว่างไทย - ลาว และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ประกอบการกระดาษสาของไทย โดยได้เข้าเยี่ยมชมบริษัท สยามพรหม จำกัด บริษัทผู้ผลิตกระดาษสาและผลิตภัณฑ์จากกระดาษสารายใหญ่ของประเทศไทยและศูนย์แสดงสินค้า OTOP ภาคเหนือ รวมทั้งได้มีการประชุมกับเครือข่ายผู้ผลิตกระดาษสาบ้านดันเปา จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาความร่วมมือการค้าปอสาไทย-ลาวนอนภาคต่อไป

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมมอบรางวัลแก่สถานประกอบการกระดาษสาที่ผ่านเกณฑ์การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมร่วมกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดและ GTZ ได้ดำเนินโครงการพัฒนาเกณฑ์การผลิตกระดาษสาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมาตั้งแต่ปี 2548 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการพัฒนาやりกระดับมาตรฐานการผลิต โดยใช้กระบวนการผลิตที่สะอาดและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โครงการนี้ได้ให้บริการคำปรึกษาเพื่อปรับปรุงกระบวนการผลิต รวมทั้งตรวจสอบและประเมินสถานประกอบการ เพื่อคัดเลือกสถานประกอบการที่ผ่านเกณฑ์การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมอบเครื่องหมายการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่ผู้ประกอบการสามารถนำไปใช้เป็นจุดขายของสินค้าได้

ในปี 2550 ที่ผ่านมา มีสถานประกอบการกว่า 30 แห่งเข้าร่วมโครงการ จากการตรวจสอบและประเมินโรงงานพบว่า มีสถานประกอบการจำนวน 6 แห่ง จากจังหวัดเชียงใหม่ แพร่ และลำปาง ผ่านเกณฑ์ด้านการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจึงได้จัดพิธีมอบโล่รางวัลและประกาศนียบัตรแก่สถานประกอบการตั้งกล่าว ในวันที่ 16 มกราคม 2551 ที่ผ่านมา ภายในงานยังได้มีการประชาสัมพันธ์แผนงานโครงการส่งเสริมการผลิตกระดาษสาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสำหรับปี 2551 เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการหันมาผลิตกระดาษสาที่มีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมกันมากขึ้น รวมทั้งจัดให้มีเครือข่ายการดำเนินงานเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์การทำงานร่วมกัน

GTZ ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ด้านเทคโนโลยี เชื้อเพลิงชีวภาพ ในประเทศไทย

เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ ที่ผ่านมา สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (NIA) กลุ่มพลังงานทดแทน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (FTI) และบริษัทหลักทรัพย์การจัดการกองทุน เอ็ม เอฟ ซี จำกัด (มหาชน) ร่วมจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการในหัวข้อ "Innovation on Biofuel in Thailand" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดเวทีในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเทคโนโลยี พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาเทคโนโลยีเชื้อเพลิงชีวภาพระหว่างนักวิจัยภาครัฐ นักวิจัยและนักลงทุน อันจะนำไปสู่การต่อยอดให้เกิดการลงทุนด้านนวัตกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพของประเทศไทยในอนาคต ในงานสัมมนาครั้งนี้ ดร. ดาเนียล ไมร์ (Daniel May) ผู้เชี่ยวชาญด้านเชื้อเพลิงชีวภาพจาก GTZ สำนักงานใหญ่ ประเทศเยอรมนี ได้มาบรรยายในหัวข้อ "Global Market and Trend of Biofuel Technology" งานสัมมนาดังกล่าวมีผู้เข้าร่วมงานกว่า 100 คน หลังจากการบรรยายสรุปเกี่ยวกับทิศทางและนโยบายการสนับสนุนพลังงานทดแทนในภาคเชียงใหม่ ในภาคบ่ายยังมีการเสวนาในหัวข้อ "เทคโนโลยีในการผลิตไบโอดีเซล-ทางรอดหรือทางเลือก" โดยมุ่งเน้นไปยังเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิตไบโอดีเซล จากผลิตผลทางการเกษตร ได้แก่ น้ำมันปาล์ม สาหร่าย สมุนไพร และน้ำมันพืชที่ใช้แล้ว

กิจกรรม

04-07 มิถุนายน 2551

งานแสดงเทคโนโลยีและสัมมนาทางสิ่งแวดล้อมและพลังงานทดแทน ณ ไบเทค บางนา กรุงเทพฯ

<http://www.thai-exhibition.com/entech/>

21-25 พฤษภาคม 2551

งานแสดงสินค้าอาหาร 2551 ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพค เมืองทองธานี กรุงเทพฯ

<http://www.worldoffoodthailand.com/>

ผู้เขียน : คณะกรรมการของโครงการ

บรรณาธิการ : ศิริพร ตระพิไพรัช
วรเทพ ทรงปัญญา

คณะที่ปรึกษาด้านวิชาการ :

เยอร์เก้น คอคท์
บัวร์คาร์ด เร้าเชลบัก
เจมส์ โภเมคโค
รุดอลฟ์ ราวงศ์

commissioned by

สำนักงานความร่วมมือทางวิชาการของเยอรมัน (GTZ) เป็นส่วนหนึ่งของความร่วมมือด้านการพัฒนาของเยอรมัน

รูปภาพทั้งหมดจัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการของโครงการ
สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ
คุณศิริพร ตระพิไพรัช
ผู้จัดการฝ่ายงานประชาสัมพันธ์
สำนักงานความร่วมมือทางวิชาการของเยอรมัน (GTZ)
193/63 อาคารเลครัชดา ชั้น 16
ถนนรัชดาภิเษกตัดใหม่ คลองเตย กรุงเทพ 10110
โทรศัพท์: 02-661-9273 โทรสาร: 02-661-9281 - 2
อีเมล: Siriporn.treepornpairat@gtz.de
เว็บไซต์: www.thai-german-cooperation.info